

Monumentnummer*: 522424

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 oktober 2001
Kadaster deel/nr: 15894/53

*Monumentnaam***

Complex Mariënborg

Complexnummer

522422

Complexnaam

Complex Mariënborg

*Woonplaats**

's-Hertogenbosch

*Gemeente**

's-Hertogenbosch

*Provincie**

Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Sint Janssingel	90		5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	92		5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	94		5211 DA	's-Hertogenbosch		
Sint Janssingel	96		5211 DA	's-Hertogenbosch		

*Kadastrale gemeente**

's-Hertogenbosch

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

8104

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding.

De KWEEKSCHOOL voor onderwijzeressen, behorend bij de Sociëteit van "Mariënborg" van de "Zusters van het Gezelschap Jezus, Maria en Jozef", is gelegen aan de oostelijke zijde van de Sint Janssingel, waar het gebouw aansluit op de zuidelijke zijde van het klooster. Al sinds het einde van de negentiende eeuw was er een kweekschool voor onderwijzeressen in het Mariënborgklooster gehuisvest. Deze onderwijzeressenopleiding trok vooral leerlingen uit de regio rondom 's-Hertogenbosch. In 1925 werd de kweekschool met internaat in een daartoe bestemde nieuwbouw ondergebracht.

Dit schoolgebouw, dat is opgetrokken in een eigentijdse variant van de in het klooster toegepaste neo-Gotische vormtaal, werd ontworpen door architect Ch. Estourgie. De school, die later de Pedagogische Academie huisvestte, heeft inwendig enige wijzigingen in de dispositie en een gedeeltelijke modernisering ondergaan.

Omschrijving.

De kweekschool heeft een globaal rechthoekige plattegrond en telt drie bouwlagen plus souterrain onder een samengesteld, licht overstekend zadeldak, gedekt met Tuile du Nord-pannen. Boven de voorgevel vijf, boven de achtergevel vier dakkapellen met bolkozijn. Gevels in machinale baksteen, met een hardstenen lijst boven de plint van de voorgevel en zandstenen aanzet- en sluitstenen boven de vensters. De voorgevel, die qua bouwmasa een voortzetting vormt van het neogotische kloostergebouw, heeft twee hoekrisalieten met topgevel. Geheel links heeft de kweekschool een enigszins terugliggend tussenlid met de voormalige hoofdtoegang van de kweekschool. Deze bestaat uit een vleugeldeur met sierroosters en een driedelig bovenlicht. Aan weerszijden van de ingang twee smalle lichten met sierroosters. Omlijsting met reliëfvoorstelling van Jozef, Maria en Jezus in een stralenkrans en tekst "Ora et Labora". Aan weerszijden hiervan twee gestileerde engelenkopjes. Op de begane grond v.l.n.r. een lage toegangsdeur (paneeldeur met sierrooster), waarboven een tweetal lichtvensters, acht brede rondboogvensters met drieruits indeling, kalf en drieruits bovenlichten met glas-in-lood. Op de eerste en tweede verdieping een tiental rechtgesloten vensters, voorzien van kruiskozijnen met vierruits bovenlichten. In de topgevels, ter hoogte van de zolderverdieping, kleinere rechtgesloten vensters met bolkozijn. In de achtergevel is de vensterindeling gelijk aan de voorgevel. Ter hoogte van het souterrain getoogde kelderlichten met diefijzers. Geheel links een terugliggende travee, waarin de toiletblokken zijn voorzien van smalle vensters. Ter hoogte van de tweede verdieping is deze travee voorzien van een loggia met boogvormige openingen met smeedijzeren hekken. Aan de rechterzijde van de achtergevel ter hoogte van de tweede verdieping een balkon. Inwendig heeft de kweekschool op de begane grond een centrale gang parallel aan de voorgevel, met aan weerszijden hiervan lokalen: aan de voorzijde een grote gymnastiekzaal, die is voorzien van een vijftal grote vensters met drie onder- en bovenlichten en achtruits roedenverdeling. Hiertegenover de voormalige refter en recreatiezaal. Links van de centrale gang het trappenhuis, ter plaatse van de overgang tussen gang en trappenhuis een getrapte ontlastingsboog. In het trappenhuis een hardstenen trap, voorzien van smeedijzeren leuning met eikenhouten handvat. In trappenhuis en gang een tegellambrisering, geel met rood-zwarte randen. In de gang een gele tegelvloer met rood-zwarte randen. Op de eerste verdieping aan weerszijden van de centrale gang leslokalen (aan de achterzijde dispositie gewijzigd). Aan de voorzijde, links, een voormalig leermiddelenlokaal, waar de oorspronkelijke houten vloer en houten vitrinekasten nog aanwezig zijn: overige leslokalen gemoderniseerd. In de gang een lichtgrijze tegelvloer met rood-zwarte sierranden. De lokalen hebben nog oorspronkelijke paneeldeuren in de oorspronkelijke kleuren geel-rood. Op de tweede verdieping is de centrale gang gemoderniseerd. Op deze verdieping bevonden zich de chambretten. De zaal met chambretten aan de achterzijde had oorspronkelijk boogvormige doorgangen in de tussenmuren, nu dichtgemetseld. Aan de voorzijde, links, de voormalige tekenzaal, later samengevoegd met kamer boven hoofdtoegang. Op de zolderverdieping, onder de nog oorspronkelijke kap, chambretten. Ook in het souterrain, waar oorspronkelijk de garderobe, opslagruimtes, de verwarmingsruimte en badkamers waren ondergebracht, in de centrale gang een terrazzovloer en een lichtgeel tegellambris met zwart-groene sierranden.

Waardering.

De kweekschool behorend bij het kloostercomplex "Mariënburg" is van algemeen belang. De kweekschool bezit

cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een geestelijke en sociaal-economische ontwikkeling. Het schoolgebouw vormt een illustratie van de ontwikkelingen die zich in het onderwijs rond 1900 voordeden en de belangrijke rol die de katholieke congregaties in 's-Hertogenbosch hebben gespeeld. De kweekschool is voorts van belang vanwege het bouwtype, een bij een klooster behorende kweekschool met internaat. De kweekschool heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijl, een versoberde variant van de bij het klooster toegepaste neogotische stijl, vanwege de bijzondere detaillering, met name rondom de voormalige hoofdingang, het trappenhuis en de centrale gangen. Voorts is de kweekschool van belang vanwege de plaats die het schoolgebouw inneemt binnen het oeuvre van architect Ch. Estourgie. De kweekschool is van belang als uitdrukking van een stedenbouwkundige ontwikkeling: het vormt een illustratie van de ruimtelijke ontwikkeling en de schaalvergroting aan de rand van de oorspronkelijke middeleeuwse stad vanaf het einde van de negentiende eeuw. De kweekschool bezit ensemblewaarde vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad na de opheffing van de vestingstatus en vanwege het belang van het schoolgebouw voor het aanzien van de historische binnenstad. Tot slot is de kweekschool goeddeels gaaf bewaard gebleven en hierdoor een zeldzaam voorbeeld van de katholieke component in de ontwikkeling van de hoofdplaats van het bisdom 's-Hertogenbosch.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw